

Vadgazdálkodás és vadászat a Gyulaj Zrt.-nél

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zártkörűen Működő Részvénytársaság és jogelődje rendkívül gazdag vadászati múltra tekint vissza, mely örökséget a mai napig sikerült megőriznie és ápolnia a Részvénytársaságnak. A Társaság négy különböző vadgazdálkodási egységgel (vadászterülettel) rendelkezik. A területek nagysága 6000 és 9000 hektár között változik. A négy vadászterületen összesen hat vadászházban folyik vendéglátás és a vadászvendégek minőségi fogadása és elszállásolása.

A Zrt. dámszarvas és vaddisznó tekintetében mind zárt, mind szabadterületi, gím és őz esetében szabadterületi gazdálkodással foglalkozik. Az éves bevételhez a vadászati ágazat körülbelül 30–35%-os részaránnyal járul hozzá, ami kimagasló adat.

Beszédes tény, hogy az ágazaton belüli bevételek kb. 20%-a a dámgazdálkodásból ered, ami a teljes árbevétel kb. 6%-a. A vadgazdálkodás és ilyen módon a vadásztatás valóban kulcsfontosságú ágazata a teljes működést tekintve. Ennek megfelelően szakembereink mind szakmai értelemben, mind külhoni és belföldi vendégvadásztatáskor erős küldetésstudattal igyekeznek bemutatni területeink vadászati örökségét és szellemiségét.

A Gyulaj Zrt. négy vadászterülete Tolna megyében a következő (területnagyság és vadászható nagyvadfajok tekintetében): *Tamási („Gyulaji”)* VGE – 7577 ha – dámvad, vaddisznó, *Högyészi* VGE – 8336 ha – gímszarvas, vaddisznó, őz, dámvad, *Pincehelyi („Kisszekelyi”)* VGE – 6138 ha – dámvad, gímszarvas, vaddisznó, *Németkéri („Bikács-kistápei”)* VGE – 6459 ha – gímszarvas, vaddisznó, őz. Éves teríték adat kb. 3000–4000 nagyvad, magas értékesítési aránnyal.

Történelmi távlatokban nézve a vadászat mindig is meghatározó volt Tolna megye ezen vidékén is. *Bél Mátyás* (németül; Matthias Bel, 1684–1749) felvidéki születésű világotutazó földrajztudós, kora kiemelkedő polihisztorja, itteni utazásai során az alábbiakat vetette papírra 1730 körül: „...különösen a szakadékos hegyekben, berkekben és erdőkben otthonosak a szarvasok, dámvadak és nyulak. Nem nélkülöz-néd a biúzokat és a hozzájuk hasonló állatfajtákat sem...”. A Tolnai-hegyhát Lengyel–Högyészi vonulatát pedig már

akkor így írta le: „...az egész terület egyetlen erdőország”.

A Gyulaj Zrt. jelenlegi vadászterületeit adó birtoktestek a királyi idők után az akkori időkre jellemző nagybirtokosság, az uradalmi nagycsaládok, grófok irányítása alá kerültek. Az Ozora–Tamási–Gyulaj–Dalmand részt az Esterházy család, a Högyész–Csibrák–Lengyel területeket a Mercy, Liechtenstein majd az Apponyi család, míg a Paks–Bikács–Tengelic részt a gróf Benyovszky család kapta meg. Az ebben kialakult szabadterületi és vadaskerti vadgazdálkodási hagyományok a mai napig nyomon követhetőek gazdálkodásunkban.

Kevés magyar vadászterület büszkélkedhet azzal, hogy vadászatairól külön, képekkel gazdagon illusztrált, rendkívül pontos leírást tartalmazó könyvet jelenítettek meg, megemlékezvén azok sikerességéről és hangulatáról. *Gróf Festetics Leó* 1870-ben publikált könyve (*A Herczeg Esterházy Család Fővadászatai Ozorán*, 1870, Budapest) így mutatta be a Tamási, Gyulaj környéki, akkor már uradalmi vadászterületet: „A vadnak egyik legkedvesebb állomása volt az úgynevezett Ráczvölgye, hol háborítatlanul,

tökéletes nyugalomban tanyázott a vadászat előtt nem is sejtve, mily veszedelem fenyegeti őt. Az országutaknak egyike, végigvonul a Ráczvölgyén, s nem volt eset, hogy az utas reggel vagy este 20-50, de akár 2-300 vadból álló, tökéletes nyugalomban fekvő csapatot ne látott volna.”

Szintén kevés vadászatra jogosult számolhat be arról, hogy területeihez több világszervezet több ranglistájának több világrekord pontszámú trófeája kapcsolható egyenesen. A CIC (*Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács*) dámbika-világranglistájának első helyét, már összesen öt esetben foglalta el Gyulajról származó dámtrofea.

A mai napig legendás 1971-es vadászati kiállításon történt nemzetközi trófeabírálat során fordult elő az egyedi eset is, hogy az elejtés időrendi sorrendjében bíralt gyulaji dámbikák egymást váltották a világranglista legfelső fokán. Az 1969-ben elejtett, de a 1971-es kiállítás során lebírált Fehér-féle bika pár napig tarthatta csak meg rekord minőségét, hiszen a soron következő másik gyulaji bika, a *Tolnai Ferenc* által elejtett trófea több ponttal megelőzve rögvést átvette a világranglista legelső helyét.

Világrekord trófea megnevezése	Elejtés éve	CIC pontszáma	Trófeatömeg (kg)	Világranglista első helyét tartotta (év)
Rimler-bika	1923	209,26 IP	4,20 kg	–
Fehér '65-bika	1965	212,12 IP	4,30 kg	4 év
Fehér '69-bika	1969	214,99 IP	3,45 kg	pár nap
Tolnai-bika	1970	217,25 IP	5,15 kg	2 év
Kádár-bika	1972	220,31 IP	4,42 kg	20 év

A '70-es és '80-as évek nagy dártelepítési projektjének forrása és bölcsője is Gyulaj volt. 6000 dám élve befogása, majd országshozza (*Kisszékely, Gúth, Lábod, Pusztavacs, Gyula, Kaszó, Balotaszállás* stb.), illetve külföldre (*Svédország, Új-Zéland, Csehszlovákia, Bulgária, Németország, Ausztria, Svájc* stb.) való széttelepítése történt meg. Külföldre több mint 2500 db, míg belföldre több mint 3500 db került szét-, illetve betelepítésre.

A jelenlegi Kisszékelyi vadászterületünkre 15 db dártelepítettek 1978-ban. Ennek eredményeként ma már országos szinten is kiemelkednek az itteni erős, fajsúlyos dártrófeák. Talvaly az egyik legerősebb bika megközelítette az 5,5 kg trófeatoméget.

Vaddisznó esetében egy amerikai vendég által elejtett csibráki kan nyerte el a világrekord minősítést a főleg az USA-ban ismert, de a világ minden vadászatos vadfajának minősítésére alkalmas SCI-bírálati rendszerben.

Gímgazdálkodás tekintetében is kiemelkedőnek mondható a Gyulaj Zrt. szerepe. Főleg a Hőgyészi és Bikácskistápei területünk adottságai kedveznek a kapitálisnak mondható trófeák megjelenésének.

A hőgyészi gímikák minősége és a trófeák szépsége nem csak napjainkban vált ismertté. A komoly zalai és somogyi, gímes vadászterületeket birtokló *báró Zichy-Rubidó Iván* (az itteni földesúr, Apponyi Géza veje, londoni, magyar királyi követ) is előszeretettel utazott Hőgyészre bögési időszakban, tudván, hogy szinte minden évben komoly esélye van kapitális gímikák elejtésére.

Egyik legkiemelkedőbb és talán legismertebb hőgyészi gímtrófeája a Hőgyészi terület dúzsi részében 1929-ben elejtett, már-már maral szarvas jelleget mutató, rendkívüli terpesztésű, 10,6 kg

tömögű gímikája volt. Jellegének és a báró Ford T-modelljének szélességét meghaladó terpesztésének köszönhetően a bika, mint „Hőgyészi magyar ökör” vonult be a vadászattörténelem híresebb trófeái közé. Az ominózus trófea az 1930-as tavaszi, nemzeti agancskiállítás nagydíjat és aranyérmét kapott, végeredményként pedig a 7. legjobb agancsnak ítélte a zsűri több mint 1900 db kiállított trófea közül. Az 1937-es Berliini Nemzetközi Vadászati Kiállításán ugyanezen trófea első díjas lett, és aranyérmét szerzett a nemzetközi bírálaton.

Napjainkban is szinte minden évben esik több 10 kg feletti gímtrófea a Gyulaj Zrt. területein, bögési trófeatoméget

átlag minden évben a 8 kg-ot közelíti, vagy haladja meg (25–35 db bika átlagát tekintve).

Elmondható, hogy a helyi szarvasgazdálkodás szintén évszázados múltra tekint vissza. Az Apponyi-időkben már az 1770-es években magyar és német vérvonulú gímek sikeres zártkerti tartását és vadászatát is gyakorolták elődeink.

2005-ben Magyarország legnagyobb trófeatomégu gímikája a Hőgyészi területen esett. A hivatalos bírálaton 239,22 IP pontot kapott a 13,80 kg-os trófea. 2010-es gímszezon legjobb trófeája 13,46 kg-ot nyomott, pontszáma 225,85 IP volt.

A Gyulaj Zrt. esetében a 2017-es szezon kiemelkedőnek számított: több kapitális egyed is terítékre került. Egy bikácskistápei bika 12,48 kg-ot, míg meglepetésünkre egy kisszékelyi bika 13,21 kg-ot nyomott a mérlegen (241,62 IP). Külön érdekesség volt, hogy a külföldi vadászvendég élete első gímzarvasaként ejtette el az idős kapitális bikát.

Vadgazdálkodásunk hazai és nemzetközi elismeréseként a gyulaji dám 2014-ben felkerült a Tolnai Értéktár listájára, elnyerve később ezzel a „Tolnai-kum” elismerést. 2015-ben a hungarikumok „előszobájaként” ismert Kiemelkedő Nemzetközi Értékek Listájára is felkerült, mint egyedüli vadászati elem. 2017-ben a CIC (*Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tamács*) *Edmond Blanc-díjjal* ismerte el a Gyulaj Zrt. vadgazdálkodási múltját és jelenlegi törekvéseit, kifejezetten értékelve a dámgazdálkodását.

A vendégkör napjainkban átalakul, az elmúlt években kiemelkedően fontosá váltak olyan új piacok, mint a dán, norvég, svéd, francia, olasz, amerikai, kanadai és arab országok. A vadászatszervezés és magán a vadászatok során

kollégáink maximális figyelmet fordítanak, arra, hogy az ide érkező vendégek ne csak a sikeres elejtés élményével és a trófeával térjenek haza, hanem hírül vigyék a magyar táj szépségét, vadban való bőségét és megtapasztalják a magyar és tolnai vendégserzetet is.

Kovács Tamás
vadászati ágazatvezető,
Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.